

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

Z katastru Přestavlky je tento exemplář prozatím čtvrtým pozdně eneolitickým sekeromlatem: dva sekeromlaty jednoduchého tvaru pocházejí z trati „Perklusy“ a jeden taktéž jednoduchého tvaru z trati „Díly“ (Šebela 1999, Plate 157: 3, 5-6; Drechsler 2002).

Aleš Drechsler, Muzeum Komenského Přerov

Poznámka:

Za určení suroviny vyslovuji své poděkování prof. RNDr. A. Přichystalovi z katedry geologie a paleontologie PřF MU v Brně.

Literatura.

Drechsler, A. 2002 (v tisku): Počátky osídlení katastru Přestavlky.

Šebela, L. 1999: The Corded Ware Culture in Moravia and in the Adjacent Part of Silesia (Catalogue), *Fontes Archaeologiae Moraviae XXIII*. Brno.

Resumé:

Přestavlky (Bez. Přerov), „Opalky“. Schnurkeramik. Einzelfund. Terrainbegehung.

PTENÍ (k. ú. Ptenský Dvorek, okr. Prostějov)
Intravilán obce. MMK. Sídliště. Ojedinelý nález.

Při stavbě rodinného domu manželů Kejkových došlo k narušení několika pravěkých objektů. Hojné stěpy povalující se na hromadách hlíny posbíral souseď do travného koše a po nějaké době, nevěda co s nimi, se materiálu postupně zbavoval. Poslední 3 stěpy kolekce se dostaly prostřednictvím E. Kočendy do rukou pracovníků prostějovského pracoviště ÚAPP v Brně a potažmo do sbírek prostějovského muzea.

Místo nálezu je situováno v západní části osady vlevo od silnice vedoucí do Suchdola a na ZM ČR I: 10000, list 24-23-05, se nachází kolem bodu vzdáleného od Z a J s.č. 95:321 mm. Z geomorfologického hlediska se jedná o ploché návrší výrazné ostrožny, sevřené od SV nivou říčky Romže a od J hlubokým zářezem Brodeckého potoka. Nadmořská výška místa nálezu je 340-350 m a nachází se v místě vyústění předpokládané spojnice mezi Malou Hanou a Hanou, je zatím posledním doloženým pravěkým osídlením této části Dražanské vrchoviny. Materiál datuje sídliště do závěrečného stadia vývoje MMK.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Ptení (Kataster Ptenský Dvorek, Bez. Prostějov). MBK. Siedlung. Einzelfund.

REŠICE (okr. Znojmo)

„U Dubu“. KKK. Výšinné opevněné sídliště. Povrchový průzkum, sondáž.

Na ostrožně vybihající k JZ nad údolí řeky Rokytne asi 2 km JZ obce v trati „U Dubu“ nebo „U Zaječných zahrad“ bylo v květnu roku 2001 při průzkumu výšinných poloh vhodných k pravěkému osídlení autorem zprávy a R. Čihákem objeveno dosud neznámé opevněné sídliště. Osada zaujala typickou výšinnou polohu ve tvaru ostrožny nad levým břehem Rokytne. Nadmořská výška vrcholové plošiny ostrožny se pohybuje mezi 340-349 m a relativní převýšení nad hladinou řeky je 50-60 m. Lokalita se nachází ve vzrostlém listnatém lese na k. ú. Rešice. Přístup na ostrožnu vedoucí z náhorní plošiny na SV je v místě zúžení šije ostrožny přepažen opevněním. Jde o nevýrazný terasový stupeň - pozůstatek valu, před nímž se místy rýsuje pozůstatek příkopu ve formě muldovité prohlubně. Převýšení mezi horní hranou valu a terénem před ním se pohybuje maximálně okolo 70 cm. Opevnění je umístěno ve spodní části svahu spadajícího z osídlené vrcholové plošiny. Dále po obvodu ostrožny se případné opevnění výrazněji nerýsuje a terénní konfigurace jej ani příliš nevyžadovala. Osídlená plocha má oválný tvar o rozměrech přibližně 100x30 m. Otázkou však je, zda do rámce opevněné plochy patří i nižší plošina na JZ vybihající do meandru Rokytne, kde se našly jen zcela ojedinelé stěpy z eneolitu. V tom případě by dosahovala osídlená plocha dvojnásobného rozsahu. Nálezy se koncentrují v prostoru přiléhajícím k vnitřní straně valu, na vrcholové plošině a na jejích svazích. Na vrcholové plošině je vyvinuta i kulturní vrstva o mocnosti kolem 20 cm.

Povrchovými sběry a drobnou sondáží se získal nevelký soubor keramických zlomků nádob, datovatelný rámcově do eneolitu. Zjištěny byly jednoduše ven vyhnuté a vzhůru vytažené hraněné okraje, ve výzdobě se objevují nehtovitě pramačkávaná plastická páska a dva výčnělky (hrotitý a zátkovitý). Povrch nádob je vyhlazen i lehce drsněn a hmota keramiky obsahuje příměs písčitého ostřiva (drcená hornina). Typické jsou tři zlomky kanelovaných výdutí, v jednom případě doplněné dvojitou řádkou důlků a v druhém případě orientované jako klasovité žlábků. Podle tohoto výzdobného prvku můžeme lokalitu zařadit do boležovské stupně kultury s kanelovanou keramikou. Stěpy nádob doplňují zlomky mazanice s otisky kůlů, zlomky zvířecích kostí a dva kusy štípané industrie. Jeden z nich je přepálený čepelový srpový úštěp s pilkovitou retuší a další kus je odštěpek z rohovce typu KL II. Pozůstatky po osídlení nositelů jiných eneolitických kultur chybí a nebyly zjištěny ani nálezy z mladších období pravěku nebo středověku. Díky tomuto zjištění lze opevnění přiřadit nositelům kultury s KK. Zajímavý je název ostrožny „Hradisko“, ležící na opačném břehu Rokytne nad

soutokem s potokem z Horních Kounic, přímo naproti nově objevené lokalitě. Toto „Hradisko“ není zatím přesněji datováno a je možné, že jde o další opevněnou lokalitu z eneolitu (Kovárník 2001, 100).

Nová výšinná opevněná lokalita boherázkého stupně kultury s kanelovanou keramikou rozšiřuje počet nalezišť ze středního eneolitu v regionu, odkud jsou známa tato sídliště: Rokytná-„Hradisko“, Rokytná-„Tábor“, Olbramovice-„Leskoun“, Kramolín-„Hradisko“, Mohelno-„Skřipina“, Senorady-„Malá skála“ a jiné (Podborský, Vildomec 1972; Košťuřík a kol. 1986; Podborský a kol. 1993, 179-190).

Milan Vokáč, FF MU Brno

Literatura:

Košťuřík, P., Kovárník, J., Měřínský, Z., Oliva, M. 1986: Pravěk Třebíčska, Brno.

Kovárník, J. 2001: Dějiny archeologického bádání na Znojemsku. In: Podborský, V. (ed.): 50 let archeologických výzkumů Masarykovy univerzity na Znojemsku, Brno, 95-125.

Podborský, V., Vildomec, V. 1972: Pravěk Znojemska, Brno.

Podborský, V. a kol. 1993: Pravěké dějiny Moravy, Brno.

Resumé:

Rešice (Bez. Znojmo), „U Dubu“. Badener Kultur. Befestigte Höhensiedlung. Terrainbegehung, Feststellungsausgrabung.

URČICE (okr. Prostějov)

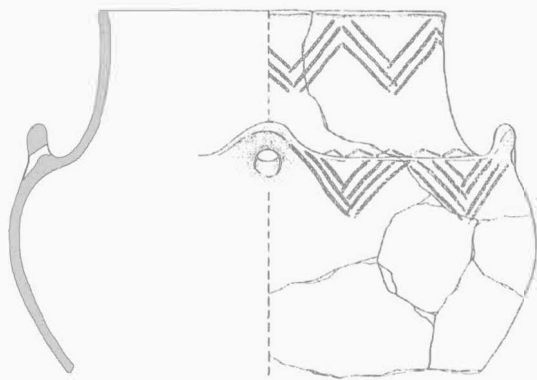
„Větrák“. KŠK. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V měsíci dubnu 2001 byla zahájena první etapa zemních prací souvisejících se zástavbou polohy „Větrák“ v Určicích rodinnými domky (viz kap. Neolit). V průběhu záchranného výzkumu byly též prozkoumány 3 hroby kultury se šňůrovou keramikou. Zesnulí byli pohřbeni v prostorných hrobových jamách, orientovaných delší osou ve směru JZ-SV, a vybaveni četnými milodary. Vedle keramiky byla z hrobů vyzvednuta broušená a štípaná industrie. Jedná se již o třetí známé pohřebiště kultury se šňůrovou keramikou na katastru Určic.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Určice (Bez. Prostějov), „Větrák“. Schnurkeramik. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Obr. 9. Vávrovice, „U Palhanské cesty“. Keramická nádoba z objektu k. 606 (KKA). Vávrovice, „U Palhanské cesty“. Keramik der Kugelamphoren, Objekt Nr. k. 606.

VÁVROVICE (okr. Opava)

„U Palhanské cesty“. KKA. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu na stavbě výrobní haly na katastru obce Vávrovice v poloze „U Palhanské cesty“ byla odkryta část sídliště, datovaného nálezy do eneolitu, pozdní doby římské a střední doby hradištní. Základní poloha zkoumané plochy na mapě ZM 1:10 000 list č. 15-32-13 je určena body od Z a J s.č. vzdálenými 462:247; 450:243; 454:229; 464:237 mm (bližší popis lokality - viz kap. Doba římská).

Eneolitické fázi osídlení můžeme přiřadit 17 sídlištních objektů a podle nálezů z kúlových jamek pravděpodobně i půdorys kúlového domu. Převážnou většinu tvořily kruhové až oválné jámy různé velikosti a hloubky, s rovnými či šikmými stěnami a rovným případně mísovité prohnutým dnem. Dvě takové jámy (k. 601 a 668) byly vyplněny velkými kusy přepálené mazanice s otisky prutů a kvadratických dřev. V 5 případech byly zachyceny menší i poměrně rozsáhlé hlíny, přičemž v jednom z nich (k. 702 s nepočtenými keramickými nálezy) byla zahloubena studna (k. 701), bohužel bez jakýchkoli archeologických nálezů. V jednom případě byla zachycena hruškovitá zásobnice (k. 606) v superpozici s další sídlištní jamou (k. 612), ve které bylo množství keramických nálezů patřících stejně jako nálezy ze všech eneolitických objektů kultuře s kulovitými amforami (obr. 9). Ve výplni sídlištních objektů se nacházely zlomky keramiky, štípaná industrie, zlomky broušené industrie a zvířecí kosti.

Keramické těsto u významné části získaného souboru obsahovalo charakteristické ostřivo, hrubou kamennou drť, v některých případech byl použitý materiál se zrnny minerálů výrazně červené barvy. Ve výzdobě nádob se uplatňovaly kolkované

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00